

Mile Tasić

38 KONKURS KARIKATURE ZA NAGRADU P J E R

Galerija Otvorenog univerziteta, mart 2006.

U još uvek zimskom, prohladnom okruženju 6. marta 2006. godine u galeriji Otvorenog univerziteta otvorena je izložba najprestižnijeg "takmičenja" karikaturista u nas (da li samo u nas). Radi se zapravo o 38.konkursu karikature za nagradu PJER 2005. do sada već viđene u Beogradu i Novom Sadu. Na ovaj 38. konkurs po redu učestvovalo je 187 autora sa čak 706 radova od kojih je Selekciona komisija izdvojila 120 karikatura koje smo i videli na izložbi, o kojima ovde i govorimo. U novembru prošle 2005.godine žiri u sastavu Srboljub Ignjatović predsednik, te članovi, Ranko Guzina, Vasilije B. Sujić, Slobodan Simić i Goran Čeličanin izdvojio je najbolje i nagradio ih. Prvu nagradu i 150.000 dinara dobio je Dušan Ludvig, drugu nagradu i 100.000. dinara dobio je Aleksandar Blatnik dok je treću nagradu i 50.000 dinara dobio Slobodan Srdić. Ovo nadaleko čuveno takmičenje karikaturista pokazalo nam je slike smeha i oporosti, slike sadašnjosti u svakom slučaju, pokazalo nam je Ravnotežu duha kako to mudro zbori Ranko Guzina. Jugoslovenski konkurs za nagradu PJER pokrenule su Večernje novosti sada već daleke 1967. godine. Idejni tvorac bio je karikaturista i slikar Dragan Savić, a ideju je u delo sproveo Slobodan Glumac, tadašnji glavni urednik lista. PJER je danas najstariji, najdugovečiji i jedan od najprestižnijih konkursa za karikaturu, ne samo u Srbiji i bivšoj Jugoslaviji, već i znatno šire. Dok su se neki festivali karikature pojavili, neki značajni kao što su onaj u Montrealu koji je bio i najveći, ali i onaj najstariji u Bordigeri su se ugasili, dok ovaj naš za nagradu PJER "plovi" i to punim jedrima. Za sve ove minule godine iza ovog okupljanja karikaturista uvek je i isključivo stajala samo redakcija najčititanijeg našeg lista Večernjih novosti, verujući da se radi nešto lepo, značajno i po mnogo čemu jedinstveno. Za 38 godina održano je isto toliko konkursa, izložbi, izdato isto toliko kataloga uz nezaobilaznu bibliografiju, te proglašena najupečatljivija karikatura svoga vremena. U tom periodu prispelo je oko 20.000 karikatura od kojih je oko 4000 radova izloženo i prikazano u katalogima, dok je preko stotinu nagrađeno. O ovoj značajnoj manifestaciji govorili su mnogi naši intelektualci, pomenimo neke – Daleke 1968. godine Zulfikar Zuko Džumhur i sam karikaturist rekao je – da bi Pjer bio presrećan da zna kako je danas veliki broj đaka njegove škole pod vedrim nebom, dok je Jovan Hadži Kostić 1976. godine izjavio da je – Dobar karikaturista je lako biti, jer treba samo da ima duha, pameti, mašte, znanja, obrazovanja i sigurnu ruku. Samo to. Dragan Savić je 1995. godine opisujući Pjera rekao da on u svojoj karikaturi nikoga nije vređao, ali je žestoko, uz to i vrlo duhovito, govorio pravu stvar. Pre par godina Jovan Ćirilov govoreći o karikaturi reče da ona prolazi na prvi pogled ili

uopšte ne prolazi, te da ona nije zagonetka već odgonetka. Konačno i jedini naš nobelovac Ivo Andrić u katalogu za jednu Pjerovu izložbu karikatura napisao je – Nije laka stvar ni mali napor ni neznatna žrtva gledati celog veka ljude i svet oko sebe očima karikaturiste. Moći tako videti i umeti tako prikazati društvo i čoveka u njemu, a ne podleći profesionalnoj deformaciji, ne pasti u pesimizam i negaciju, ne otuđiti se od sveta i ljudi, to pokazuje veliku latentnu snagu i ravnotežu duha, urođenu blagorodnost i čistotu. Sam Pjer Križanić u nameri da se predstavi daleke 1927. godine u svom maniru govorio je između ostalog: Sasvim pri kraju devetnaestog veka ugledao sam svetlo dana u Glini, maloj varošici Hrvatske. U tom kraju, koji je u političkom rečniku poznat pod imenom Banija, žive izmešani katolici i pravoslavci, ili kako oni sebe zovu Srbi i Hrvati. Ta dva plemena čuvena su u svetu po tome što već decenijama vode borbu, dokazujući jedni drugima, savršeno istim jezikom, istim argumentima i štaviše, istim karakterističnim izrazima iz Vukovog rečnika – da nisu jedan narod. Ja sam plod te mešavine, jer mi otac beše katolički Hrvat, a majka pravoslavna Srkinja. Prema tome, hteo ne hteo, rodio sam se kao Jugosloven. Sasvim je razumljivo da je pri takvom stanju duhova u tome kraju već pri mome rođenju izbio jedan od bezbrojnih srpskohrvatskih sporova. Kod moje se kolevke obrazovaše dve moćne partije i povede se ogorčena borba oko mog imena. Srećom i taj spor, u kome izlomiše bojna koplja Dušan i Krešimir, Lazar i Tomislav i gde zamalo ostadoh nekršten, beše okončan sporazumom. Po tom sporazumu dobih na krštenju ime Petar po svetom Petru. Ime isto toliko srpsko–pravoslavno, koliko i katoličko–hrvatsko. Ali kao ni jedan do sada, tako ni taj sporazum ne beše trajan. U pregovorima oko mog vaspitanja nastadoše nove komplikacije i svađe – hoće li dete biti vaspitano u hrvatskom ili srpskom duhu. I dok su u mojoj detinjoj glavi nadmudrivahu Starčević i Sime Lukini Lazići, Vjekoslavi Klajičić i Pante Srećkovići, na slabačkim leđima deliše ljute megdane Obilići i Zrinjski. Pa kad su najzad, obe partije uvidele da se ovi njihovi idealni patriotsko–pedagoški naponi razbijaju o moju tvrdnu glavu, pribegoše korupciji. Jednog dana iznenadi me ljubazno lice jedne od mojih pravoslavničkih tetaka, koja mi slađanim glasom tepaše – Reci, srce tetkino, da si Srbin. Dobićeš groš. Ja odlučno izjavim da sam Srbin. Ali se ni druga strana ne dade nadmudriti, nego posla jednu od katoličkih tetaka koja mi još slađanijim glasom zaguka. Reci dušo tetkino, da si Hrvat. Dobićeš dva groša. Ja se svečano odrečem Srpstva i proglasim se Hrvatom. To beše prvi honorar za moje političko uverenje. Kad sam docnije pokušao da moje patriotsko–finansijske spekulacije uprostim, izjavivši se istovremeno Srbinom i Hrvatom tj. Srbohrvatom, dobio sam batine. To je moje prvo političko mučeništvo. Istoriju toga krštenja i vaspitanja izložio sam i suviše opširno da bih pokazao kako nema krivice do mene što sam ostao pomalo nedokršten i nevaspitan. To je ujedno i razlog što sam se odao zanatu koji nije uvek u skladu sa raspoloženjem mojih

bližnjih, ukoliko među ove spadaju i ministri.

Citirajući ove reči Petra Križanića direktor kompanije NOVOSTI Manojlo Vukotić pred prepunom galerijom gostiju otvorio je ovu odličnu izložbu. Ispred grada domaćina prisutne je pozdravio Saša Vučinić predsednik Skupštine Subotice.

Ovaj profesionalni nastup kompanije Novosti pratio je i potreban broj PR menadžera, upravo onako kako se to u belom svetu radi. Poseban gost našeg grada bio je i Tošo Borković trostruki

pobednik i dvostruki vicepobednik na PJER–ovom kokursu, koji je na ovoj izložbi prisutan, ali sada već van konkurencije. Konačno, detalj koji posebno treba izdvojiti sa ove prezentacije i izložbe je što su se među izloženim karikaturama našle i one čiji su autori naši sugrađani. Na prvom mestu to su radovi Milenka Kosanovića karikaturiste Subotičkih novina i samog nosioca laureata PJER–ove nagrade od pre više godiona, kao i karikature Dragana Aćimovića karikaturiste lista Dani.